

panovníkem. Lze jen litovat, že se autorka své vývody nepokusila podepřít obsáhleji a bohatším množstvím dobových materiálů.

Lubomír Jankovič se v příspěvku *K vývoju heraldických knižných značek – exlibrisu a supralibrosu na Slovensku* zaměřil přirozeně na období raného novověku, zmiňuje ale rovněž dva úřední supralibrosy z městského prostředí 15. století. Podobně studie Frederika Federmayera *Vývoj erbů Andaháziovcov z Andíc (K obsahovej kontinuite šľachtických erbov)*, věnovaná heraldice konkrétní šlechtické rodiny z lipovské stolice, se dominantně věnuje období novějšímu.

Celkově lze konstatovat, že charakter sborníku je do jisté míry determinován široce pojatým tematickým vymezením konference a jednotlivé příspěvky tvoří dosti pestrou škálu textů, propojených především (a zčásti pouze) zájmem o dvě pomocněvědné disciplíny, zachycené v samotném názvu.

MAREK STARÝ

Ivan HLAVÁČEK, *O mých předchůdcích a současících. Soubor studií k dějinám archivnictví, historiografie a pomocných věd historických*, ed. Jan KAHUDA, Národní archiv ČR, Praha 2011

453 s., ISBN 978-80-86712-89-5

O významu historiků leckdy napoví množství jubilejních sborníků a „sebraných“ spisů. V případě Ivana Hlaváčka to platí bez pochyb. Ke dvěma „festschriftům“ k šedesátinám i sedmdesátinám a soubornému vydání knihovědných studií (*Knihy a knihovny v českém středověku*, 2004) nyní u příležitosti jubilejních osmdesátin přibyly další dvě publikace mapující jeho oblíbené tematické okruhy: zatímco první nabízí správněhistorické studie (jinými slovy dvory, rezidence a itineráře), druhá zpracovává látku historiografickou s důrazem na pomocné vědy. Nejde přitom jen o výběr odborných studií a biografii, zastoupeny jsou i drobnější žánry jako nekrology, vzpomínky, laudatia či jiné příležitostné texty.

Sborník otevírá dodnes nepřekonaná studie o dějinách pomocných věd se zvláštním přihlédnutím k pražské stolici, k jejímž dvousetletému výročí byla původně publikována (1988). Následují životopisné črty, které mapují vztah významných historiků k pomocným vědám či jejich jednotlivým disciplínám (František Martin Pelcl, František Palacký, August Sedláček, Ferdinand Tadra).

Zvláštní pozornost je věnována dvěma z Hlaváčkových předchůdců na katedře pomocných věd Josefu Emlerovi (4 studie) a jeho přímému učiteli Václavu Vojtíškovu (6 studií). Biografické medailony doplňují studie o vztahu vídeňského „Institutu“ k historikům tzv. Gollovy školy a dva texty zpracovávající historiografii Chebu a Chebska.

Druhou část knihy tvoří drobnější, nejčastěji jubilejní texty a nekrology. Jejich výčet ukazuje na široký okruh přátel a kolegů, kteří provázeli Hlaváčkův profesní život (F. M. Bartoš, Gustav Skalský, Zdeněk Kalista, Jindřich Šebánek, Jaroslav Kadlec, Sáša Dušková, František Kavka, František Hoffmann, Karel Beránek, Jiří Pražák, Pavel Spunar, Jaroslav Kašpar, Jan Bistrický, Rostislav Nový, Dušan Třeštík, Eva Šmilauerová, Stanislav Šisler, Zdeňka Hledíková, Marie Bláhová). Větší pozornosti se zde dostalo Františku Šmahelovi (3 texty) a Hlaváčkovu přímému předchůdci na katedře Zdeňku Fialovi (4 texty).

K redakčnímu zpracování sborníku lze mít větší výhradu, snad jen pokud jde o strukturu obsahu. Jestliže se konkrétnímu historikovi věnuje jeden článek, je rozepsán celým názvem, v případě více studií pak je v obsahu uvedeno pouze jméno (např. Josef Emler). Tento způsob značně ztěžuje orientaci a zmatečnost ještě zvyšuje fakt, že ve sborníku nenalezneme přílohu s citacemi původních otisků, pouze bibliografický soupis všech Hlaváčkových textů dotýkajících se dějin historiografie. Skutečnou strukturu sborníku tak uživatel objeví až při jeho důkladném prolistování. Jako zprvu záhadný se také může jevit jeden z posledních textů „Místo úvodu“, ve skutečnosti jde o zdravici k jubilejnímu sborníku Marie Bláhové.

Ačkoli soubor studií Ivana Hlaváčka k dějinám archivnictví, historiografie a pomocných věd historických může na první pohled vypadat jako trest z již tak značně „nudné“ disciplíny, zejména drobnější žánry dávají mnohde problesknout autorovu svéráznému humoru a způsobu vyjadřování, smazávajícímu rozdíl mezi psaným a mluveným slovem. Je proto dobře, že toto svědectví zůstane zachováno nejen Hlaváčkovým současníkům, ale i následovníkům.

JIŘÍ PETRÁŠEK